

*Kas gražu, atsilieps, kas teisinga, nemirs, nors vandenim,
kalnais apklotum.*

Vaižgantas

Rokiškio PRA- GIEDRULIAI

Nepriklausomas rokiškėnų savaitraštis

1998 m. kovo 6 d. penktadienis. Nr. 4. kaina 1 Lt.

Šiandien

Skaičiai, faktai,
komentarai

Dar išpūdingesnis 2-3 hektarų savininkų skaičius - 7993. Lietuvos ūkininkų sąjungos Rokiškio skyriui priklauso 431 ūkininkas. Jų gretos per 1997 - uosius - padidėjo 51 ūkininku.

● Iš Kaimo rėmimo fondo pernai rokiškėnams skirta 2055 tūkst. litų. Iš jų ūkininkams įsikurti teko 1330 tūkst., paskoloms dengti 200 tūkst., nelaimių nuostoliams atlyginti 100 tūkst., bitininkystei remti 11 tūkst., tikslinei agroserviso programai - 150 tūkst., žemės ūkio veiklai mažo našumo žemėse - 150 tūkst., jaunų ūkininkų statomiems ūkininkams pastatams kompensuoti - 114 tūkst. litų.

● Lietuvos Seimo Kaimo komiteto pirmininko Vaclovo Lapės nuomone, Kaimo rėmimo fondas privalo padėti ne tik stipriems, bet ir vidutiniams bei silpniems ūkiams. Šalies žemės ūkio ateitis ne tik dideli ūkiai, bet ir ūkių gausa.

● Pernai rajono ūkininkai prikūlė apie 43 tūkstančius tonų grūdų arba 3

VYKSTA RAJONO ŪKININKŲ KONFERENCIJA. SVEIKINAME JOS DALYVIUS!

● Rajone šiuo metu įregistruota daugiau kaip 2900 ūkių.

tūkstančiais tonų daugiau negu 1996 - aisiais.

Žemės ūkio bendrovių derlius - 23245 tonos.

● Pernai rajono ūkininkai akcinei bendrovei "Obelių alicjus" pardavė 1886 tonas rapso. Atsiskaitymai vėluoja.

Gerokai sumažėjo ūkininkų bulvių plotai. Linų pluošto pernai padaugėjo trečdaliu.

● 1997 - aisiais rajono ūkininkai pardavė per 37 tūkst. tonų pieno. Apie 3 tūkst. tonų - žemės ūkio bendrovės.

● Tik vienas rajono ūkininkas - Petras Markevičius iš Dambrotiško - pernai AB "Rokiškio sūris" pardavė daugiau kaip 70 tonų pieno. Daugiau kaip po 50 tonų pardavė 3 ūkininkai, daugiau kaip po 30 tonų - 21 ir daugiau kaip po 20 tonų - 138.

● 1997 - aisiais ūkininkams ir žemės ūkio bendrovėms buvo nelengva parduoti galvijus, kiaules. Problema truputį išsprendė, kai rajono žemės ūkio skyriaus vyr. zootechnikės Liudos Mikulėnienės iniciatyva Kavoliškyje įsikūrė galvijų supirkimo punktas. Jame realizuota apie 900 galvijų.

Nukelta į 3 psl

"TAŲ RYTA GIRDĖJO
DAINUOJANT"

Išaiškėjo naujos "rudųjų"
nacių ir jų talkininkų aukos.

5-5 psl.

KRIAUNŲ
SENIŪNIJOJE

Tai pasakojimas apie
galimybes, iniciatyvas ir šviesos
saleles. Žinoma, ir apie dydas
skurdą.

4-5 psl.

"MAGISTRAS POLAS
NORI PAŽINTI
LIETUVĄ"

Amerikonas Polas Ševalje jau
priprato mūsų mieste, ir jam
pakanka Kolegijos dėstytojo
algos.

13 psl.

"BUVOME KOVOLIAI,
MELIORATORIAI.
KUO TAPSIME
ŠIANDIEN?" -

klausia mūsų korespondentas
Pranas Paršonis, publicisto
žvilgsniu pasiryžęs aprėpti
Kovoliškio praeitį ir dabartį.

16 psl.

Šiandien

PRASIDEDA XIV TEATRŲ FESTIVALIS

"VAIDINAME ŽEMDIRBIAMS"

*Kas? Kur?
Kada?*

8 psl.

JEI BE KONTRABANDOS, BŪSIME DRAUGIŠKI

Pereiti muitinės postą nėra labai smagu. Ne todėl, kad vežtume kontrabandą. Paprasčiausiai - nežinome elementarių taisyklių.

Apie jas ir pasakoja Panevėžio teritorinės muitinės viršininko pavaduotojas Juozas SIRVYDIS.

Lietuvos muitinės įstatymai yra gana liberalūs - įvairių daiktų vienas žmogus gali vežtis už 3000 litų.

Muitininkai "nesikabins", jeigu sulaukęs aštuoniolikos metų keleivis vešis litrą stiprių alkoholinių gėrimų, 3 litrus vyno ar šampano, 5 litrus alaus, 200 vienetų cigarečių arba ketvirtį kilogramo tabako. Leidžiama išvežti arba atsivežti 2 kilogramus kavos, 3 kilogramus šokolado. Tačiau cukraus įsivežti galima tik kilogramą. Beje, kitų maisto gaminių leidžiama įsivežti už 200 litų.

Nebus muitininkai priekabūs, jeigu važiuosime savo automobiliu, kurio bakas visas užpildytas kuru ir dar vešitės 20 litrų benzino ar dizelinio kuro, 5 litrus tepalų.

Vienas žmogus iš Vokietijos ar kitos užsienio šalies gali "parsivaryti" vieną automobilį.

Tačiau muitininkų neramina tai, kad tiek geležinkelių, tiek automobiliais

bandoma gabenti kontrabandą. Ypač populiarius iš Latvijos vežamas spiritas.

Įsimintinas vienas atvejis, kai automobilio Audi - 100 gerai įrengtoje slėptuvėje 34 metų kaunietis Virginijus Matulis per Obelių muitinės postą į Lietuvą nelegaliai bandė įvežti 74 litrus spirito, bet buvo sulaikytas. Pažeidėjas nubaustas 5000 litų bauda, konfiskuotas ir automobilis, ir spiritas.

Ne taip seniai panašiomis aplinkybėmis buvo sulaikytas ir Latvijos pilietis Vitalijus Reskajs. Pas jį buvo rasta 110 butelių (vieno litro talpos) degtinės "Gorbačiovo". Kontrabandininkas neteko automobilio, jame buvusio "krovinio" ir turėjo sumokėti 5000 litų baudą.

Šiuo metu muitininkai turi nemažai kontrolinės įrangos, kuri padeda surasti kontrabandą, net narkotikus. Palai kome glaudžius ryšius su mūsų pasienio policija, Latvijos muitininkais.

Kontrabandininkams vis labiau riesta, o, norint be piktų kėslų pasižmonėti svetimuose kraštuose, belieka iš anksto susipažinti su muitinės taisyklėmis.

Algis Šimkonis

Ksavero Bagdono nuotrauka

Anų laikų realijos

GAL PRAVERSTŲ IR ŠIANDIEN?

Ištikybės problema visada jaudino - ir moteris, ir vyrus. Kai kurių psichologų nuomone, vyrai dėl jiems būdingo savininkiškumo išdavystę išgyvena net sunkiau nei moterys. Todėl, išvykstant į ilgas ir tolimas keliones, jiems labai neramu.

Taip buvo visada. Vyrai, norėdami būti tikri, kad moteris jų neapgaudinės, net išrado skaistybės diržą...

Skaistybės diržas, kronikų liudijimu, atsirado XII amžiuje Italijoje - tada, kai jo būtinai reikėjo: vyrai dažnai vykdavo į Europą skleisti krikščioniškojo tikėjimo. (Kronikose šis "išradimas" dažniau minimas nuo XV amžiaus.)

Viduramžių Italijos įstatymai buvo palankesni vyrams nei moterims. Neištikimas moteris skaudžiai bausdavo. Ir ne tik kūno bausmėmis. Už neištikimybę jos kartais sumokėdavo net gyvybę. Jei tikėtume tų laikų istorikais, pagauta svetimaujančią moteris būdavo viešai pasmerkama, pelnytą kūno bausmės vyk-

domos viešai. ("Laisvos būdavo" tik prostitutės.) Neretai moteris, teisindamasi dėl savo nuodėmių ir neigdamas kaltę, tvirtindavo, jog jas išprievartavę barbarai, plėšikai ir pan. Ir kronikų liudijimu, užkariautuose miestuose gimdavo daugiau neteisėtų palikuonių. Taigi skaistybės diržas su rakteliu, kurį teisėti vyrai dažnai nešiodavosi ant kaklo, buvo abiem pusėm naudingas išradimas. Aišku, vyrams labiau jo reikėjo.

Skaistybės diržai buvo gaminami iš aksomo ir sidabro ar kitokio metalo. Jų konstrukcija būdavo gana sudėtinga, ant liemens esanti metalo juosta užrakinama rakteliu. Šie "įrengimai" būdavo gana sunkūs ir labai nepatogūs. Bet moteris kentėdavo.

Tačiau Renesanso laikais, pasikeitus sampratai apie moterį, skaistybės diržai jau nebebuvo tokie populiari. O vėlesniais laikais vyrus, apjuosiančius moteris skaistybės diržais, net smerkdavo. Išliko XVIII amžiuje rašytas Modenos princesės Charlotte d'Orleans laiškas tėvui, kuriame ji su nuoskauda rašė, jog vyrai, reikalaujantys, kad moteris nešiotų skaistybės diržą, yra egoistiški para-

noikai.

Istorinių šaltinių liudijimu, skaistybės diržas iš Italijos atkeliavo į Prancūziją. Ten žmogus, pavarde Jalo-Lafond, sukūrė net naują jo modelį: sidabrinį, kiek siauresnių detalių, tik liemenį juosė kiek platesnė juosta. Bet Prancūzijoje diržai nebuvo tokie populiari kaip Italijoje.

Paskutinį kartą skaistybės diržo naudą bandyta įrodyti 1848 metais. Daktaras J. Moodle knygoje "Skaistybės ir moralės išsaugojimo principai" įrodinėjo, kad toks diržas moterims iš tiesų reikalingas. 1910 - aisiais spaudoje paminėtas paskutinis faktas, kai moteris buvo verčiama juo apsijuosti.

Atrodo, kad XXa. antroje pusėje skaistybės diržus nešiojusių moterų nebūta... Lietuvoje taip pat.

Parengta pagal užsienio spaudą

VAGYSTĖ, PANAŠI Į SPEKTAKLĮ

- Klebonėli, norime savo vaiką kataliku pakrikštyti. Vai, vai, kaip norime! Kad jam dangus kelią rodytų! Kad amžiną gyvenimą pelnytų!

Taip kalbėjo nemažas būrys čigonų ir čigoniukių, vieną 1979 -ųjų vasaros popietę atbildėję pas Skarulių parapijos kleboną.

Klebonas, garbingo amžiaus žmogus, dievobaimingas ir stropus Bažnyčios tarnas, labai apsidžiaugė pasitaikiusia proga po Viešpaties vėliava pastatyti dar vieną kareivį, nors ir čigoniško gymio.

- Tik, klebonėli, - aiškino čigonai - šventais aliejais jį reikia patepti taip storai, kad visą gyvenimą nenusiplautų.

- Gerai jau, gerai. Patepsiu. Negi gaila? - atsakė klebonas ir ėmė ruošti krikšto ceremonijai. - O vardą ar jau išrinkote?

- Dar ne, klebonėli. Čigoniški vardai netinka, reikia švento, krikščioniško. Gal jūs, klebonėli? Patį švenčiausią!

- Tai, sakote, patį švenčiausią?

Klebonas valandėlę susimąstė ir, negalėdamas atsisidžiaugti atvirais, pamaldumu spindinčiais čigonų veidais, tęsė toliau:

- Jeigu jau paties švenčiausio, tai jokio kito vardo, tik Joną tegaliu pasiūlyti. Jonas Krikštytojas buvo pats švenčiausias vyras, kada nors gimęs iš moters. Gal tiktai pats Kristus už jį šventesnis...

Ilgai aiškino stropusis Skarulių ganytojas Evangeliją atidžiai besiklausantiems čigonams, dar ilgiau tepė šventais aliejais, šlakstė šventuoju vandeniu. Čigoniukas krikštijamas klykė, tačiau klebonas ramiai dirbo savo darbą, nes buvo šventai įsitikinęs, jog taip būna visada, kai iš žmogaus varomos nelabosios jėgos.

Labai nuoširdžiai padėkojo čigonai už krikštą, sumokėjo tris rublius, susėdo į išsinuotą autobusą ir išvažiavo. Netrukus tik vieškelio dulkės, ramų vasaros vakarą ilgai nenusėdančios, rodė, kuria kryptimi išdulkėjo čigonai su savo mažuoju Joneliu, ką tik pateptuoju kataliku.

Patenkintas Skarulių klebonas palydėjo nutolstantį autobusą akimis, o kai jis dingo už kelio vingio, nuėjo skaityti brevijorių.

Tačiau kitą dieną klebonas jau nebebuvo toks laimingas.

- Pavogė! Dešimt tūkstančių pavogė! - vos ne pro sąrašas aiškino Skarulių klebonas, atskubėjęs į milicijos skyrių. - Rinkau, kapeiką prie kapeikos dėjau. Sakau, bus bažnyčiai paremontuoti. Ir še tau! Čigonai, ne kas kita...

Ir man buvo visai aišku, kad tai čigonų darbas, nes tokių, kaip du vandens lašai panašių atvejų, Lietuvoje jau buvo ne vienas. Meistriškai suvaidindami čigoniuko krikštynas, čigonai dar meistriškiau "apšvarindavo" klebonijas. Norėčiau pažymėti, kad čigonai turi nepaprastą "uoslę" pinigams. Kad ir kur juos beslėptų klebonai, kaip taisyklė, labai patiklūs žmonės, kad ir po sutana, vikrūs čigonai, puikūs savo amato specialistai ir psichologai, būtinai aptiks ir nukniauks.

Čigonų taborą su visu Joneliu ant jaunos čigonės rankų suradome jau Latvijos teritorijoje. Jonelis tokiu pat būdu, pasirodo, jau buvo krikštytas ir Kėdainių, ir Jurbarko rajonuose.

Teisė čigonus Rygos liaudies teismas. Stebėdamiesi čigonų apskrumu, išradingumu, kūrybiškumu, teisėjai jiems skyrė palyginti menkas bausmes. Lietuviai vagia visai kitaip - be fantazijos, tiesmukiškai.

AUKSINIS TURGUS

Rokiškio vidaus reikalų skyriuje telefonas net aukštyn stryktelėjo, kai jo vidurius sujudino būsima naujiena. O kai budintis pakėlė ragelį - tapo aišku: šaukiasi pagalbos iš Mitragalio kaimo.

- Koks auksas, kokie čigonai? - iš pradžių nesusigaudė seržantas. Mat kitame laido gale kalbančio žmogaus balsas buvo panašus į ką tik atgaivinto skenduolio.

- Sakau, važiuokite gaudyti čigonių, kurios vietoj aukso velniai žino kokį gelžgalį įsiūlė, - reikalavo jau šiek tiek apsiraminęs žmogus. - Prašome tiesiai

pas Kazimierą Č. sukti. Jis ir kiti papasakos tokių dalykų, kad darbo turėsite, kaip per rugiapjūtę.

Toks jau pareigūno darbas, kad nepasakysi: nustok niekus tauškęs. Pirmiausia reikia išaiškinti. Todėl ton pusėn, iš kur atskrido ši žinia, atidėję kitus reikalus, važiuoja Rokiškio kriminalinės paieškos viršininkas J. Pavarotnikas ir šio poskyrio vyr. inspektorius V. Giriūnas.

Kazimiero Č. kieme sujudimas - tarptum po meteoro į trobos stogą pataikymo. Stengdamiesi vienas kitą skardesniu balsu prislopinti, čia apie ištikusią nelaimę aiškina ir kaimynystėje gyvenantys. Visų rankose kažkokie geltoni barškalėliai.

- Taigi, matot, vyrai, kokių sukčių mūsų visuomenėje dar esama! - kiša jie tuos daikčiukus! - Už gryną auksą įpiršo, o, pasirodo, tik katinui ant uodegos mauti tinkami.

Piktinasi. Ir rūšiuoja. Čia žiedas, čia auskarai, čia auksiniai dantys. Ir dar visa jų laimė esanti, kad sugalvoję dantų technikams parodyti.

Ką ir sakyti, geltonas vos ne rato stebulės didumo žiedas net su dokumentais. Ant siūliuko popierėlis, pažymėtas kokybės ženklų, kabo. Plokštelė - medžiaga dantų protezams - lyg arkliui kaustyti pasaga. Tik auskarai į šios paširties papuošalą panašūs.

- Tai kiek sumokėjote? - teiraujasi atvykę pareigūnai, į kuriuos dabar dedamos viltys, kad nepražus pinigai ir bus pamokytos iš miško atėjusios ir ten vėl nuejusios čigonės. Ir vėl visa laimė, kad ne visus, kiek suderėjo, atidavė. Mat buvo įteikta tik pusė sumos. Kitą

Nukelta į 17 psl.

BUVOME KAVOLIAI, MELIORATORIAI. KUO ŠIANDIEN TAPSIME?

Bet kuris rajono gyventojas, paklaustas apie Kavoliškį, galėtų paaiškinti, kad tai melioratorių gyvenvietė, įsikūrusi ir išsiplėtusi per 3 paskutiniuosius dešimtmečius. Nedaug kas žino, kad tai senas dvaras, savo amžiumi siekias šimtmečius. Tuo laikmečiu jį pasikeisdamos valdė Plioterių, Volfų, Kamarovskių ir kitų didžiūnų šeimos. Atėjūnų netrūko, bet paprasti žmonės, nuostabūs meistrai buvo saviškiai, Rokiškio krašto baudžiauninkų palikuonys.

Kavoliškis... Kiek daug slėpiningo ir kartu pažįstamo šiame pavadinime. Pagal vieną legendą, čia senovėje gyvenę labai nagingi kalviai (kavoliai). Jie mokėjo ne tik eikliusius žirgelius, bet ir pačius velnius pakaustyti. Prie nukaltos, žaidre užgrūdintos grandinės dviragius kipšus prirakindavę...

Tai tik tolimų, praėjusių laikų atšvaitai, gražių ir romantiškų sakmių nuotrupos, bet, buvus čia auksarankių meistrų, niekas nuneigti negalėtų. Tai matyti vien tik pažvelgus į išlikusius "cukrainės" bei jos virtuvės mūrus ir į buvusias arklides, dar prieš dešimtmetį besipuošusias baltomis kolonomis, verstas ir perdažinėtas, bet dar nepraradusias didybės.

Mažai beišlikę ir senųjų kavoliškėnų, dar menančių senuosius grafus bei tarpukario Lietuvos laikotarpi. Dauguma dabartinių gyventojų atvykę iš kitur per paskutiniuosius dešimtmečius, melioracijos klestėjimo laikmečiu.

Lietuvai praradus nepriklausomybę, 1940 - aisiais, Kavoliškyje buvo įkurta inventoriaus nuomojimo stotis. Į ją suvežti žemės ūkiu padargai iš nacionalizuotų aplinkinių dvarų bei stambesnių ūkininkų ūkių. Tas inventorių nebuvo tinkamai panaudotas, o karo surutėje daug vertingo išvogta ir sunaikinta. Pokaryje čia veikė Mašinų traktorių stotis (MTS). Ji išsilaikė iki šeštojo dešimtmečio pabaigos.

Melioracija Rokiškio apskrityje (vėliau rajone) turi daug gilesnes

šaknis. Jau tarpukario Lietuvoje mūsų tėvai ir seneliai žinojo, kas tai yra "zimagorų vasaros". Rankiniu būdu, vien "zimagorų raumenimis" nudrenuotos daugelio pažangesnių dvarininkų bei stambesnių ūkininkų žemės. Bandyta tiesinti ir pagilinti Šetekšnos upės atkarpą Jurkupių - Gučiūnų kaimų sandūroje. Įdomiausia, kad ten pirmą kartą Lietuvoje buvo panaudotas ekskavatorius (W - 1). Jis šioje atkarpoje darbuosi prieš pat Lietuvai prarandant nepriklausomybę, 1940 - aisiais.

Septintojo dešimtmečio pradžia sutampa su melioracijos įmonės, o kartu ir gyvenvietės išplėtimu. Kaip tik tuo laikmečiu Kavoliškio vardas pradeda sieti su rajono melioratorių darbais, jų buitimi, svajonėmis, džiaugsmais ir nesėkmėmis. Bet jie čia ne iš karto įsikūrė. Pokario metais MTS bazėse buvo sukurtos melioracijos brigados. Tai buvo tik pirmieji daigeliai. Pora nejudrių ir nelabai patvarių traktorių S-80 bei grioviakasė, panaši į didelį bulvių kaupiką, nedaug galėdavo nuveikti. Nebent tik vandens perteklių

nuo pelkėjančių užliejamų pievų nuleisti. Panaikinus MTS, melioracijos technika sutelkta Vitaldavo priemiesčio sodyboje. Padidėjus technikos parkui, ten liko ankšta. Reikėjo ieškoti kitos bazės. Kaip tik todėl 1960 - aisiais ir buvo persikelta į Kavoliškį. Tik buhalteriai ir inžinerinis personalas dar kurį laiką glaudėsi senoje kontoroje, įsikūrusioje senosios Rokiškio poliklinikos patalpose.

Prasidėjo gyvenvietės atgimimas. Iš MTS gautas palikimas nieko nedžiuginė. Gal tik kiek vertingesniu statiniu buvo laikomos mechaninės dirbtuvės, kurios erdvumu nepasižymėjo. Butų fondas buvo nepavydėtinas. Jį sudarė tik vienas tributis mūrinukas, trejetas suomišku standartinukų bei tiek pat medinių kaimo gryčių, pervežtų sugriovus ištremtųjų ūkininkų sodybas. Tuo metu dar tebestovėjo ir dvaro rūmų pastatas. Nors jis buvo avarinis, bet talpino darbininkų bendrabučius, biblioteką ir keletą šeimų.

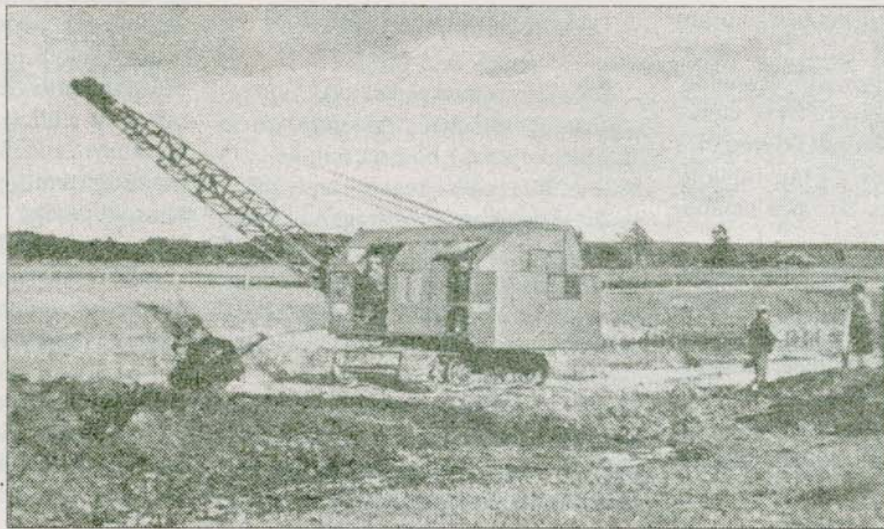
Pertvarkymai prasidėjo nuo kelio į Rokiškį tiesimo. Iki to laiko buvo tik ratų išmalta vingiuoto vieškelio atkarpa, rudenį bei pavasarį sunkiai praeinama bei pravažiuojama. Dar prisimenu, kaip prekes į vietos krautuvėlę veždavo vikšriniai traktoriai, didžiulėmis rogėmis.

1963 - aisiais apgyvendintas pirmasis aštuonbutis namas, davęs pradžią dabartinei Sodo gatvei. Tuo pirmuoju, pačiu sunkiausiu laikotarpiu daug inžinerinės minties ir triūso įdėjo tuometinis MSV viršininkas J.Petronis, vyr. inžinieriai V.Šimas, Č.Dagys, R.Pipinys,

K. K r i s i ū n a s, J.Smalinskas, vyr. buhalteris V.Mikšys, ilgametis mechanikas V. Smalstys bei daugelis kitų nuostabių žmonių ir puikių specialistų. Ypač Kavoliškis suklestėjo vadovaujant perspektyviam ir gabiam viršininkui Danui Medikui.

Pranas Paršonis
Kavoliškis

Pabaiga kt. nr.

Pirmasis Lietuvoje ekskavatorius (W-1) prie Šetekšnos upės darbų 1940 m. Nuotrauka iš archyvų.

PPP aktualijos

TEPT LEPT - IR ANT SIENOS

Prieš daug tūkstančių metų kažkoks neandartalielis, apsigaubęs lokio kailiu, paėmė į rankas anglies gabaliuką ir ant savo urvo sienos nupaisė mamutą.

Tada, matyt, ir prasidėjo sienų tapyba, kuri ypač suklestėjo Leonardo da Vinči, Mikelandželo, Rafaelio laikais. Freskomis (taip pavadinti piešiniai ant sienų) buvo puošiamos Bažnyčios ir karalių mėnės.

Freskos paišomos ir dabar, ypač restauruojant senus pastatus. Tačiau paišyti reikia gražiai, ir jokiū būdu negalima pavadinti freskomis juodų brūkšnių ir kitokių zigzagų ant kai kurių Rokiškio mikrorajono namų. Tai padarė Namų valdyba, matyt, iš neturėjimo, ką veikti.

PPP nuomone, dar blogiau, kai paišymas ant sienų sumaišomas su rašymu. Ši mada buvo užėjusi prieš kelerius metus, ir tada daug Rokiškio namų buvo papuošti ne visai lietuviškais žodžiais. Tepliorius pasmerkėme, nors už rankos ir nepagavome. Bet dabar ta mada vėl atgyja. Kai kurios respektabilios ar taip save vadinančios įstaigos sienoms išrašyti samdo net profesionalus dailininkus. O jiems kas - kad tik pinigais byrėtų! Už pinigus jie nors papuasų karo šūkiams visą sieną išrašys.

PPP dar kartą autoritetingai primena: rašyti ant sienų galima tik tualetuose ir tik pirštu. Toks, atrodo, ir valdžios dekretas.

PPP prezidiumas

EPIGRAMOS

Jis šaunus ir išradingas,
Net stebėtis verta:
Geria, nors prieš 10 metų
Viskas jau pragerta.

Kartą vyrai susirinko
Steigti klubą blaivininkų.
Kai reikėjo rinkti vadą,
Tarp savų blaivaus nerado.

Savo išminčiai įrodyt
Žmona vyrui tarė žodį.
Ir pasakė kalbą gerą,
Trukusią net visą parą.

Dovanų karalius mirė
Ir palaidotas seniai.
Kas nedirba, tas nežino,
Kiek kainuoja lašiniai...

Juozas Didžbalis

IS AUKSO LŪPŲ - KOVO 8 - AJAI

- Mano žmona tikras angelas. Vakare grįžusiam ji padeda nusivilkti palatą, paduoda šlepetes ir pirštines.

- O kam tau namie pirštinės?
- Kaip tai kam? Su guminėmis pirštinėmis patogiau indus plauti.

Didelėje universalinėje parduotuvėje vyras pasimetė su žmona.

Tada jis kreipėsi į gražią pardavėją:
- Būkite maloni, nusišypsokite man.
- O kam?
- Tada mano žmona iš karto atsiras čia.

- Su kuo tavo žmona vakar vakare taip garsiai barėsi? - teiraujasi kaimynas kaimyno.

- Ji barė mūsų šunį.
- Vargšas gyvulėlis! Girdėjau, kaip ji grasino kitą kartą atimti iš jo raktą ir palikti jį visą naktį šalti už durų.

Žmona nusipirko loterijos bilietą.
- Jeigu jis bus laimingas, - tarė ji savo vyrui, - tai už laimėtus pinigus nusipirk-
siu naują palatą.

- O jei ne?
- Tuomet palatą nupirksi tu.

Vyras sako žmonai:
- Aš manau, mums reikia nusipirkti naują šaldytuvą. Naujuose šaldytuvuose maisto produktai išbūna švieži visą mėnesį.

- O ką mes per tą mėnesį valgysim?

Jaunavedys knygyne klausia:
- Ar neturite knygos "Vyras - moters valdovas"?

Pardavėja:
- Fantastikos skyrius, sere, kitoje gatvės pusėje.

- Mielasis, - sušnibždėjo ji, - ar tu mane mylėsi po vestuvių?

Jis akimirka pamastė ir atsakė:
- Tikriausiai. Man visada traukė ište-
kėjusios moterys.

Elena:
- Tau patinka jo dėmesys? Tai kodėl už jo neteki?

Betė:
- Todėl, kad patinka jo dėmesys.

Nugirdo ir užrašė Rokas D.

Rokiškio PRAGIEDRULIAI

Mūsų adresas:
Nepriklausomybės a. 22
4820 Rokiškis

Redaktorius
Stanislovas Varneckas
Tel. 5 15 32

Leidžia UAB "Rokiškio pragiedruliai"
Renka, maketuoja, spausdina "Rokiškio pragiedrulių" leidybos centras.
2,5 spaudos lanko.
Savaitraštis išeina penktadieniais.
Tiražas 2200 egz.

PREZIDENTAS, DEJA, NE TIK CENTRISTŲ.

JIS PRIKLAUSO VISAI TAUTAI

Dvylika Lietuvos Centro sąjungos Rokiškio skyriaus narių dar tebegyvena išpūdziais iš Prezidento Valdo Adamkaus inauguracijos. Jais pasidalinti, atsakyti dar į keletą klausimų paprašėme skyriaus pirmininką, "Romuvos" vidurinės mokyklos direktorių Gediminą Matiekų.

- Centro sąjungą visi sveikina su pergale Prezidento rinkimuose, nors pirmojo rinkimų turo rezultatai parodė, kad jos vienos pastangų vargu ar būtų pakakę.

- Vis dėlto nepamirškime, kad į šalies vadovo postą pretendavo net septyni kandidatai, ir kiekvienas pasiėmė savo dalį balsų. Mes nepraradome vilčių ir po pirmojo rinkimų turo, nes žinojome, jog tie, kurie pirmajame ture nebalsavo už Artūrą Paulauską, antrajame ture taip pat už jį nebalsuos.

Taip ir atsitiko. Valdą Adamkų parėmė net socialdemokratai, ir tai rodo, kad jis buvo ne tik centristų, ne tik dešiniųjų, bet ir kairiųjų kandidatas.

- Valdas Adamkus rinkimus laimėjo labai nedidele balsų persvara. Kokias išvadas iš to galima daryti?

- Išvada peršasi viena: kituose Seimo, o gal ir savivaldybių rinkimuose dominuojančios partijos nebebus, sudarant valdžios struktūras bus būtina koalicija. O tai demokratijai tik į naudą - nebeliks "vienos partijos, vienos tiesos", sumažės korupcijos, neteisingų sprendimų galimybė.

Dabartinis prezidentas, deja, ne tik centristų. Jis priklauso visai tautai.

- Ko iš būsimų rinkimų tikisi centristai?

- Sustiprinti savo pozicijas. Centro sąjunga yra auganti partija, jos populiarumas didėja. Tokių pat vilčių gali turėti ir socialdemokratai, nes tai vienintelė populiarsnė kairioji partija šalyje. LDDP prie kairiųjų priskirti neįmanoma. Mano nuomone, Lietuvoje bus 4 - 5 apyly-

gės partijos, kurios ir dalinsis valdžia.

- Ar tiesa, kad mintis į Lietuvos Prezidento postą kviesti JAV lietuvių Valdą Adamkų gimė būtent Rokiškyje. O jei konkrečiau, pirmasis tai pasiūlė Centro sąjungos rajono skyriaus narys, Rokiškio suaugusiųjų mokymo centro mokytojas Tadas Petrulis?

- Būtų malonu, jei taip būtų. Tačiau mintis kviesti Valdą Adamkų į prezidentūrą tokia sena ir taip ilgai rutuliojosi, kad nustatyti jos autorystę labai sunku. Tadas Petrulis, prisimenu, apie tai kalbėjo labai seniai, kai Valdas Adamkus dalyvavo Stasio Lozoraičio rinkimų kampanijoje.

- Ko tikėtės iš naujojo prezidento? Ar jam pakaks galių būti įtakingam ir savarankiškam?

- Jo Ekscelencija neturi išpareigojimų nė vienai šalies politinei partijai. Net Centro sąjungai. O tai reiškia, kad jis galės priimti savarankiškus sprendimus, diktuojamus tik proto, sveikos nuovokos ir patyrimo. Tikimės, kad su Valdo Adamkaus atėjimu į prezidentūrą pasibaigs įkyrėjusi konfrontacija tarp vadinamųjų "brazauskininkų" ir "landsbergininkų". Tikimės, kad Valdas Adamkus bus šalies santarvės garantas, kad mūsų politikoje papūs naujesni, labiau vakarietiški vėjai.

- Kaip Jūs vertinate dabar jau eksprezidento Algirdo Brazausko veiklą?

- Antruoju savo dekretu dabartinis šalies vadovas Algirdą Brazauską apdovanojo pirmojo laipsnio Gedimino ordinu. Tai įvertinimas, kuriam ir mes pritariame. Algirdas

Brazauskas didelių klaidų nepadarė, savo pareigą garbingai atliko iki pat kadencijos pabaigos.

- Kokie išpūdziai iš Prezidento inauguracijos iškilnių Vilniuje?

- Jie ilgai neišblės. Mūsų grupė - 12 rokiškėnų - dalyvavo beveik visuose inauguracijos renginiuose. Ko nors panašaus Lietuvoje dar nebuvo, todėl ir palyginti nėra su kuo. Mums ypač patiko santūrios, dalykiškos, sklandžios Prezidento kalbos. Jos rodo naujojo šalies vadovo ryžtingumą, kurio, tikimės, pakaks ir visus penkerius metus.

- O dabar trumpam grįžkime į Rokiškį. Sklando gandai, kad artimiausiu metu bus šaukiama neeilinė rajono Tarybos sesija, kurioje bus svarstomi rajono mero Vytauto Masiulio veiksmai paskiriant Audrių Kondrotą Obelių seniūnu. Kokia Jūsų, kaip rajono Tarybos nario, pozicija?

- Tai tik gandai, nors juos platina spauda. Nei aš, nei mano kolegos iš Centro sąjungos, nemanome, jog Audrius Kondrotas paskyrimas seniūnu yra vertas neeilinės sesijos. Pakaks ir eilinės, kurios metu galėsiu merui pateikti klausimus. Beje, Audrius Kondrotas seniūnu dirba jau metus ir nepasakytume, kad blogai. Formalus įstatymo raidės laikymasis kartais sukelia šypsena.

- Ačiū už pokalbį.

Kalbėjosi Stasys Varneckas
Ksavero Bagdono nuotrauka

**Skaičiai, faktai,
komentarai**
Atkelta iš 1 psl.

●Prieš trejus metus paskelbtas karas

Šiais metais p a r d u o t i galvijus ir kiaules didesnių problemų nėra. leukozei - virusiniam galvijų susirgimui, atrodo, baigsis pergale. Šiuo metu leukoze sergančių sumažėjo iki minimumo.

Parinko Stasys Daugėla

Pelningo ūkio šalių tvarkymo kursus baigė daugiau, kaip, dvidešimt rajono ūkininkų. Po egzaminų visi nusifotografavo kartu su savo mokytojais.

"R. P." inform.

DĖL SKELBIMŲ - Į SENIŪNIJAS IR REDAKCIJĄ

Gerbiami "Pragiedrulių" skaitytojai! Su asmeniniais skelbimais, užuojautomis, padėkomis galite kreiptis:

Juodupės seniūnijoje į
Zitą Sabataitienę. Tel. 57 267;
Jūzintų seniūnijoje į
Juditą Laurinaitienę. Tel. 42 924;
Kamajų seniūnijoje į
Ritą Kaupienę. Tel. 27 175;
Kazliškio seniūnijoje į
Nijolę Gasiūnienę. Tel. 42 725;
Kriaunų seniūnijoje į
Renę Širvinskienę. Tel. 41 824;
Obelių seniūnijoje į
Aušrą Kuliene. Tel. 58640;
Pandėlio seniūnijoje į
Almą Blažienę. Tel. 59 260

ir
Rimą Gasiūnaitę. Tel. 59 180;
Panemunėlio seniūnijoje į
Sigitą Gasiūnienę. Tel. 63 333.

Rokiškio miesto ir Rokiškio kaimiškosios seniūnijų šiame sąraše nėra: rokiškėnams ir atvykusiems į Rokiškį iš kaimų bus nesunku su skelbimu užėti tiesiai į "Pragiedrulių" redakciją (Nepriklausomybės a. 22).

Mūsų laikraštį galima nusipirkti visuose rajono spaudos kioskuose ir pašto skyriuose. Kaina 1 litas.

Redakcija

TĄ RYTĄ GIRDĖJO DAINUOJANT

Jei kada teks keliauti senuoju vieškeliu iš Kavoliškio į Panemunių kaimą, stabtelėk, Žmogau, nusiimk kepurę. Miško pakrastyje yra įdubęs žemės plotelis. Tai ta vieta, kur vaiskų 1941-ųjų liepos mėnesio rytą šaltakraujiškai nukankinti devyni žmonės...

Tik neseniai sužinojau, kad nuošaliame durpynėlyje, niekuo nepažymėtame, uogienojais užžėlusiam kape, ilsisi devynių Panemunėlio geležinkelio stoties gyventojų palaikai...

Prieš keleris metus tą kapavietę sudaro nepailstantis kraštotyrininkas Stramylių kaimo senbuvis Vladas Stašys. Jo medžiaga paremta aukas bei jų budelius pažinojusiųjų bei mačiusių tą klaikiąją tragediją prisiminimais. Norėta tą vietą paženklinti, bet sumanymas taip ir liko neįgyvendintas, kapas vėl užmirštas, net menku akmenėliu ar tvorele nepagerbtas...

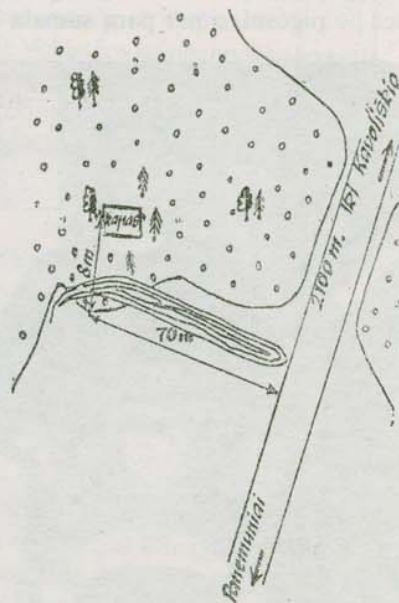
Ar gali žudikas nusikaltimo vietoje linksintis ir dainas dainuoti? Smur-

tas ir daina - juk tai du visai priešingi žmogaus būsenos reiškiniai. Kaip ugnis ir vanduo... Viena moteris, mačiusi ir girdėjusi tą klaikiąją dramą, tvirtino, kad žudikai dainavo. Dainavo lietuviškai, nors tarnavo ne Lietuvai, bet okupantams. Matyt, turto troškulys juos buvo jau visai nužmoginęs.

Nepasirūpino nė viena valdžia savo piliečių žūties įamžinimu. Tik apylinkės gyventojai, keli išlikę senoliai prisimena ir neslepia nei žuvusiųjų, nei jų budelių pavardžių. Neliko nežinomais be kaltės nukankintieji. Žuvo tik dėl to, kad buvo tamsesnių akių, kito tikėjimo ir gyveno truputi geriau.

Prieš mano akis išskleisti popieriaus lapai su tragedija mačiusiųjų ir girdėjusiųjų prisiminimais. Šurpu juos skaityti... O kaip jautėsi tie, kurie regėjo paskutiniuosius pasmerktųjų žingsnius. Girtų žudikų daina...

Tarpukario Lietuvos Panemunėlio stoties gyvenvietėje gyveno kuklus žy-

dų tautybės provizorius Olkinas. Anot jį pažinojusių, tai buvo išsilavinęs, jautrus ir labai sąžiningas žmogus. Padėdavęs, patardavęs susirgus, o varguoliams net vaistų nemokamai duodavęs.

Nukelta į 6 psl.

UŽ SARTŲ PAKRANTES GRAŽESNIŲ NĖRA

Bene mažiausia gyventojų skaičiumi rajone - Kriaunų seniūnija. Joje tik 1285 žmonės, pačiose Kriaunose apie 4 šimtai. Seniūnijos žemėlapyje - 29 kaimai.

Nuostabios šio krašto apylinkės, tačiau, pasiteiravę seniūnijoje, ar vietiniai gyventojai bando verstis agroturizmu, teigiamo atsakymo neišgirdau.

Prie Sartų ežero esančios poilsia vietės - tai tarsi atskira respublika, kaip teigė kriauničiai, jiems jokios naudos neduodanti.

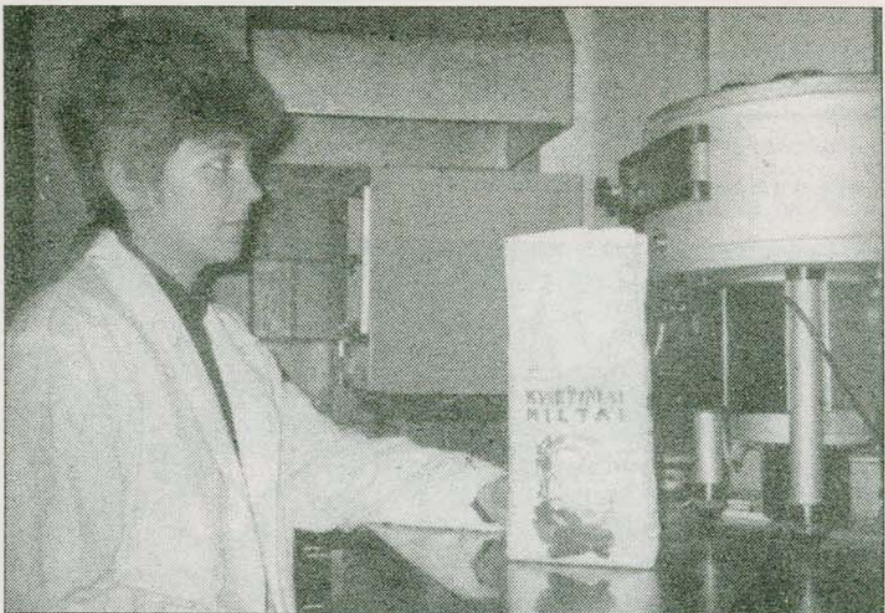
Matyt, mums dar toli iki Vakarų Europos, kuriose panaudojama kiekviena palanki gamtos, istorinė ar kitokia vertybė turizmui ir poilsiui. Kriauniškiai, jeigu būtų neapsnūdę, šią galimybę galėtų pasinaudoti. Reikia ne tik pinigų, bet ir iniciatyvos. Jos seniūnijoje dar mažoka.

PAGIRIO MALŪNE

Jau prieš trejus metus sumanus agronomas Ričardas Pagirys ūkio pagalbines patalpas įsirengė malūną. Nusipirko ukrainietiškus įrengimus, nes jie pigesni, o per parą sumala 7

Danguolė Valiulienė ir šešiametė Janutė dar gerai prisimena, kaip Remigijus Prascienius grasino šiuo peiliu.

Ričardo Pagirio malūno laboratorijoje tikrinama miltų kokybė.

tonas grūdų. Kvietiniai miltai tik pirmos ir aukščiausios rūšies. Jie parduodami Utenos, Kauno, Zarasų, Ignalinos kepykloms.

Gražiose dviejų kilogramų maišeliuose supiltus miltus perka ne tik rokiškėnai.

Kadangi visi darbai mechanizuoti, malūne dirba tik 15 žmonių. Tačiau ir tai nemaža paspartis Kriaunų gyventojams.

Ričardas Pagirys žada plėsti gamybą, jau galvoja apie kepyklos pačiose Kriaunose statybą. Direktoriui svarbu pelnas, žmonėms, kad jie turės darbo.

LAŠŲ DUONA

Lašų žemės ūkio bendrovės įstatinis kapitalas šiuo metu sudaro 4,5 mln. litų. Bendrovė turi apie 2000 ha žemės. Daugiausia auginami rugiai, kurie vėliau pavirsta pačių kepta ir pirkėjų giriama duonele.

Bendrovėje dirba apie 200 žmonių. Vien kepykloje - apie šešiasdešimt. Kepama 13 rūšių duona, batonai, pyrago gaminiai.

Dirbant per parą keturiomis pamainomis, iškepama beveik 10 tonų produkcijos. Tačiau visų pageidavimų kepykla jau negali patenkinti. Numatyta pastatyti dar dvi galingas kepimo krosnis ir taip kepyklos našumą padidinti trečdaliu. Atsiras naujų dar-

bo vietų.

Bendrovė numato savo produkciją eksportuoti ir į kaimyninę Latviją.

Kepyklos darbuotojai tikino, kad skanios Lašų duonos rokiškėnai tikrai nepristigs.

“PAGALBOS PRAŠYTOJŲ DAUG”

Taip sakė seniūnijos socialinės paramos inspektorė Renė Širvinskienė.

Seniūnijoje šiuo metu yra 87 invalidai, priskaičiuojama daugiau kaip 60 vienišų, senų žmonių, 31 daugiavaikė šeima. Visiems jiems reikalinga pagalba. Vienišiams žmonėms pernai buvo nemokamai nuvežta po 6 kub. m. malkų. Kūru bus pasirūpinta ir šiais metais.

Dvidešimt septyni socialiai remtini žmonės gauna talonus maistui iš Gailėstingumo fondo. Nors ir ne kiekvieną mėnesį, jiems 50 litų - nemaža parama.

- Praėjusiais metais vienkartinės 100 litų pašalpas išmokėjome 9 žmonėms, pasiligojusius nuvežame į polikliniką, ligoninę. Du kartus gavome labdaros iš Vokietijos, bet kriauniškiai nelabai jos nori. Duok tik gerus daiktus. O iš kur visa tai paimti? - klausė R.Širvinskienė. - Blogiausia, kad yra nemažai šeimų, kurioms tik duok, o pačios net savim nepasirūpina.

REMIGIJAUS PRASCIENIAUS "JUOKAI"

Pačiame Kriaunų kaimo centre gyvena Danguolė Valiulienė, kurios šeimoje penki vaikai. Dviejų kambarių bute šeiminkauja ir Danguolės sugyventinis Remigijus Prascienius.

Kai su Rėne Širvinskiene pasibeldėm į šio buto duris, jas atidarė pati šeiminkė. Namuose buvo jos šešiametė Janutė, penkerių metų Rytis. Irma ir Justinas dar nebuvo grįžę iš mokyklos. Vyresnioji, Vilma, pasak motinos, išėjusi ieškoti darbo.

Bute buvo vėsu.

- Už vaikus per mėnesį gaunu tik 156 litus pašalpos. Turiu karvę, kuri maitina ir maitina. Niekas mums nesirūpina, nepadeda. Kitiems daugiau pinigų davė, o mums prieš Naujus metus tik pusantrą šimto, - skundėsi moteris.

Blogiausia, kad sugyventinis ją varo su vaikais iš buto, kuris priklauso jo tėvams, gyvenantiems Rokiškyje. Sugyventinis niekur nedirba, o jei pas ūkininkus kokį litą gauna, tuojau "per gerklę" praleidžia. Parėjęs girtas kelia triukšmą, skriaudžia vaikus.

Net į lovą prie vienuolikmetės Irmos lindo. Mergaitė, išsigandusi patėvio, beveik tris mėnesius gyveno pas kaimynę Odetą Navickienę. Tai žino ne tik miestelio gyventojai, bet ir policija. Patėvis buvo išpėtas, tačiau išvadu nepadarė.

Prieš Kalėdas parėjęs girtas, pradė-

jo smaugti devynmetę Justiną, norėjo virtuviniu peiliu papjauti Danguolę, sudegino vaiko batelius. Teko įsikišti kaimynams.

Danguolė nežinojo, koks tą dieną sugrįš jos sugyventinis. Gal vėl reikės ne tik kaimynų, bet ir policijos šauktis.

Miestelio gyventojai negyrė ir D. Valiulienės.

Pradžios metų pabaigoje išgarsėjo ir kriauniškis medžiotojas Algis Vaitonis, ginklu pasišvaistęs Roberto Navicko privačioje parduotuvėje. Dar ir dabar ten dirbusi pardavėja Danguolė Bieliūnaitė prisimena, kai išgėręs A. Vaitonis ją buvo pastatęs prieš medžioklinio šautuvo vamzdį.

Policija A. Vaitonį "patampė", bet šautuvą gražino.

- Ar nepasikartos Širvintų tragedija? - kuždasi tarpusavyje kriauniškiai.

ŠVIESOS IR VILTIES SALELĖS

Populiariausi Kriaunose - kaimo biblioteka ir muziejus, nes kultūros namai neveikia. Jaunimo pasilinksminimai vyksta vidurinėje mokykloje.

Danutė Vainauskienė bibliotekininkė Kriaunose dirba jau 27 metai, todėl jai gerai pažįstami visi žmonės, žinomi jų vargai ir rūpesčiai.

Prieš kelerius metus biblioteka persikėlė į buvusį vaikų darželį. Patalpos apšildomos elektra.

Ponia Danutė pasidžiaugė, kad skaitytojų, ypač jaunųjų, bibliotekoje nestinga. Šiuo metu ji gaunanti 14 pa-

vadinimų žurnalų ir 6 laikraščius. Kriauniškiai labiausiai skaito "Akistatą", "Ūkininko patarėją", "Lietuvos rytą", "Meisterį", "Moterį", "Panelę".

Kai atšils orai, bus atvertos ir dabar nešildomo vaikų žaidimų kambario durys.

Muziejaus vedėją Algimantą Raugienę irgi sutikome savo darbo vietoje.

Labiausiai ji buvo susirūpinusi, kad kiauras pastato stogas, pradėjo pelyti ne tik sienos, bet ir eksponatai, kurių iš viso yra daugiau kaip 6 tūkstančiai.

Apžiūrėję ekspozicijas, vedėjos kambarėlyje pavartėme jos surinktą Kriaunų krašto tautosaką.

Apsistojome prie pravardžių.

"Ceremonija" - taip žmonės vadino vyriškį, kuris kelioms merginoms "palikęs" po vaikelių. Klebonėliui jis teisinosi, kad tamsu būdavę, ne į tą trobą pataikęs, todėl be ceremonijų viskas ir vykę.

"Kačių mūka" - vyras, labai mylėjęs merginas, bet buvęs labai piktas.

"Lepioška" - tvarkingumu nepasižyminti moteris.

"Špokas" - vyriškis, nesirūpinęs savo šeima. Trobos langai skudurais užkamšyti, penki vaikai pusplikiai, o jis sau laimingas švilpauja.

Ponia Algimanta pasidžiaugė, kad buvo išsaugotas muziejus, nes yra tokių unikalių eksponatų, kurie žavėjo ne tik lietuvius, bet ir vokiečius, prancūzus. Mokslininkas Klodas Bertje iš Paryžiaus į Kriaunas specialiai buvo antrą kartą atvykęs.

Ji tikisi, kad vasarą lankytojų pagausės. O dabar, kai būna nuobodu ir liūdna, Kriaunų moterys irgi susiburia antrojo aukšto patalpose, ilgokai vakaroja.

Kriaunų šviesuoliai labai nerimauja dėl vidurinės mokyklos panaikinimo, nors supranta, kad vieną mokinių per brangu mokyti šešiams ar daugiau mokytojų.

Yra ir daugiau problemų, kurių vienu pasižvalgytu neišsakyti.

Ernestas Čizinauskas
Autoriaus ir Ksavero Bagdono
nuotraukos.

Kriaunų centre veikia tik viena privati parduotuvė.

TAI ŽINOTINA ŪKININKUI

SUBSIDIJUOJAMA VEISLINĖ SĖKLA

Atsižvelgiant į didelę veislinės sėklos reikšmę kultūrinių augalų derlingumui ir sėklinės medžiagos išauginimo sudėtingumą, iš biudžeto lėšų subsidijuojama 1998 metais žemės ūkio subjektų įsigyta sertifikuota veislinė sėkla, kuri pirmiausia turi būti panaudota tolesniam dauginimui.

Subsidijuojamos sėklos tik tų veislių, kurios yra įrašytos į "Tinkamiausių Lietuvoje auginami augalų veislių sąrašą". Šis apribojimas netaikomas grikių, liucernos, esparceto, ožiarūčio ir seradėlės sėkloms, kurių stokojama.

Siekiant užtikrinti racionalų vertingos veislinės sėklinės medžiagos panaudojimą, nemokamos subsidijos tiems žemės ūkio subjektams, kurie 1998 m. įgyja tų pačių veislių kaip ir 1997 m. javų ir bulvių superelitinės ir elitinės sėklos, už kurią pernai jiems buvo išmokėtos subsidijos. Šis apribojimas netaikomas ministerijos patvirtintiems sėklininkystės ūkiams, taip pat įsigyjant grikių sėklą.

Iš užsienio šalių sėklininkystės įmonių arba jas atstovaujančių juridinių bei fizinių asmenų įsigyjama dauginimui įrašytų į "Tinkamiausių Lietuvoje auginami augalų veislių sąrašą" sėkla subsidijuojama tik tuo atveju, kai ji nuperkama pagal Žemės ir miškų ūkio ministerijos paskelbtą nustatyto kiekio atitinkamos veislės sėklos įsigijimo konkursą. Ši sėkla subsidijuojama taip: superelitinė sėkla - 50, elitinė - 40, sertifikuota pirmos ir antros reprodukcijų sėkla - 30 procentų jos pirkimo kainos.

Lietuvoje išauginta veislinė sėkla subsidijuojama taip:

Eil. Nr.	Sėklos rūšis	Subsidijuojama litais už toną		
		elitinė sėkla (B)	pirmos reprodukcijos sėkla (C ₁)	antros reprodukcijos sėkla (C ₂)
1.	Žieminiai kviečiai	300	200	120
2.	Žieminiai rugiai ir kvietrugiai	300	200	120
3.	Žieminiai miežiai	300	200	120
4.	Vasariniai kviečiai ir kvietrugiai	300	200	120
5.	Vasariniai miežiai	280	200	120
6.	Avižos	300	200	120
7.	Grikliai*	1000	800	500*
8.	Žirniai ir peliuškos	500	300	200
9.	Vikiai	400	280	180
10.	Pupos	500	300	200
11.	Lubiniai*	1200	800	500*
12.	Linų sėmenys*	1200	700	500*
13.	Bulvės	300	200	150
14.	Raudonieji, baltieji ir rausvieji dobilai	6000	4000	2000
15.	Kitos ankštinės žolės ir seradėlė	5000	3000	2000
16.	Varpinės daugiamatės žolės	2500	1500	1000

* Žemės ūkio subjektams, įsigijusiems trečios ir tolesnių reprodukcijų veislinės grikių ir lubinų sėklos, mokama 300 Lt/l subsidija, o įsigijusiems linų sėmenų trečios reprodukcijos sėklos - 400 Lt/l.

Ministerijos patvirtintiems sėklininkystės ūkiams už jų įsigytą kultūrinių augalų superelitinę sėklą mokamos 20 procentų didesnės subsidijos už nurodytas lentelėje elitinės sėklos subsidijas.

Ne sėklininkystės ūkiams, įsigijusiems lentelėje nurodytų kultūrinių augalų superelitinės sėklos, mokamos tik elitinei sėklai nustatyto dydžio subsidijos.

Parengė Valentinas Šedys

TA RYTA GIRDĖJO DAINUOJANT

Atkelta iš 3 psl.

Jo dukrelė, gimnazistė Grunia, pradedanti poetė, rašiusi į lietuvišką spaudą. Turėję Olkinai dar ir vienuolikmetę dukrelę Matinką bei sūnų, aštuoniolikmetį gimnazistą. Sovietams okupavus Lietuvą, Olkinų vaistinė buvo nacionalizuota.

Provizorius bei jo šeimos nariai gyvenę tyliai ir į jokią politiką nesivėlė. Bolševikų vykdytos represijos ir trėmimai Olkinų šeimą aplenkė, bet "rudo-

ji" okupacija jiems buvo lemtinga.

Mažai kuo skyrėsi ir antroji nelaimingųjų šeima. Mauša Jofė taip pat gyvenę Panemunėlio geležinkelio stotyje ir turėjo nedidelę amatininko dirbtuvėlę. Jo žmonelė triūsė namuose, kur dar gyvenusi šeimnininko sesuo su savo vyru. Šis verslininkas sovietinės okupacijos metu taip pat buvo toli nuo politikos ir niekuo Lietuvai nenusikalto.

Abi šios šeimos buvo nužudytos dar prieš pagrindinę žydų naikavimo akciją. Matyt, lėmė tai, kad jie nebuvo skurdžiai ir turėjo brangenybių.

Neliko paslapyje ir jų žudikai. Apie vieną iš jų, Panemunių kaimo gyven-

toją, net satyrinę dainelę to meto jaunimas buvo sudėjęs. Jo jau nėra tarp gyvųjų - prieš gerą dešimtmetį iškeliavęs į anapilį. Kiti du susirado prieglobsčių užjūryje, kur savo "žygdarbiais" tikrai neišdrįsta pasigirti. Kaip tik pirmąjį man teko asmeniškai pažinti, net nežitariant jį buvus tokiu išgama. Negaliu ir šiandien suprasti, kaip žmogus, žudęs mažus vaikus, galėjo juoktis ir kalbėti su savo kaimynais...

Labai apmaudu, kad lėšų randama abejotinos vertės renginiams, įvairių "misių" rinkimams bei pompastiškoms šventėms, tik ne kankiniams įamžinti.

Pranas Paršonis

Rajono žemės ūkio skyrius Rokiškio žurnalistams organizavo išvyką pas ūkininkus, kurie užsiima pienininkyste. Žurnalistus lydėjo ir konsultavo rajono vyriausiasis specialistas kaimo reikalams Antanas Kumpauskas ir vyriausioji zootechnikė Liuda Mikulėnienė.

MECHANIZACIJA

Netoli Žiobiškio, Buteikių kaime, ūkininkas Almantas Šedys laiko didžiausią karvių bandą rajone.

Naujoje pernai baigtoje statyti karvidėje pamatėme 30 gražių karvių. Dabar melžia dvidešimt šešias. Ūkininkas turi švedišką melžimo aparatą, todėl darbas ilgai neužtrunka. Pienas supilamas į šaldytuvą, iš kurio jį kas antrą parą paima atvažiuojęs AB "Rokiškio sūris" pienovežis.

Per mėnesį ūkininkas bendrovei parduoda apie 9 tonas pieno.

Naujoji ferma statyta gerai pagalvojus. Tvarto viduryje įrengtas platus takas, kuriuo gali važiuoti traktoriai, todėl išdalyti pašarą nesunku. Taip pat ir iškuopti mėšlą. Tvarte sausa, šilta, nesijaučia tokioms patalpoms būdingo kvapo.

Pieno šaldytuvai, melžimo aparatai, dezinfekcinės priemonės laikomos atskirame pastatėlyje - pieno bloke, kuris su karvide sujungtas nedideliu koridoriumi.

Iki vasario pabaigos pakako silosų, pagaminto iš mišinių. Jam pasibaigus, karvės šeriamos šienais, tačiau šeimininkas pastebėjo, kad primilžiai sumažėjo gerokai.

Kitais metais ūkininkas planuoja pasigaminti silosų tiek, kad užtektų visą žiemą. Be to, silosui gaminti reikia mažiau darbo sąnaudų, nebaisūs lietūs.

Šiuo metu ūkininkas (su nuomojama žeme) turi apie 80 hektarų. Žada gerokai padidinti karvių bandą. Tai jau rimta įžanga į pienininkystės ūkio specializaciją.

OPTIMISTĖ

Kuosių kaimo ūkininkės Giedrės Velžienės sodybą pasiekti nelengva.

Jau galvojame, kad įklims automobilis ir teks eiti pėsčiomis. Bet netrukus mus pasitiko ir pati šeimininkė.

Praėjusį rudenį G. Velžienė nusipirko 10 holšteinų veislės telyčių ir dabar laukia prieauglio. Iš viso tvarte 26 karvės.

Nors tvartas ir neblogai įrengtas, tačiau matėsi, kad čia dar reikia pridėti ranką. Nepagalvota apie mėšlo išvežimą, pašarų padalijimą.

Šeimininkė pasidžiaugė, kad turi du darbščius, sąžiningus darbininkus - brolius Ramūną ir Remigijų Vedeikas, tačiau ir jai pačiai rūpesčių iki kaklo.

Mums lankantis, buvo susirgusi viena holšteinų veislės telyčia. Ūkininkė pasikvietė iš Kamajų veterinarų Petrą Šeškų, tačiau tai padaryti ne-

lengva, nes sodyboje nėra telefono. Iki artimiausio - daugiau kaip kilometras.

Tas pats ir dėl pieno nuvežimo į surinkimo punktą. Kas antrą parą arkliuku tenka vežti apie ketvirtį tonos. Sugaištama daug laiko.

Tačiau ūkininkė tokia optimistė, kokių dabar retai sutiksi mūsų kaime. Ji jau numaciusi vietą, kur statys naują 40 vietų tvartą. Jame planuoja visus darbus ne tik mechanizuoti, bet ir automatizuoti. Paklausta, kas dirbs su kompiuteriu, ūkininkė nedvejodama atsakė, kad išmoks pati.

Ūkininkė paskaičiavo, kad nauja ferma su visa modernia įranga kainuos apie 600 tūkstančius litų. Kreditą jai yra pažadėjusi AB "Rokiškio sūris". Jį reikės gražinti per 10 metų. Šeimininkė pasidžiaugė bendrovės

generalinio direktoriaus Antano Trumpos parama ir dėmesiu.

Giedrė Velžienė yra Holšteinų augintojų ir gerintojų asociacijos, kuri įsikūrusi Kaune, narė. Pernai ji lankėsi pas Vokietijos fermerius.

- Pienininkystė rentabili ūkio šaka, tačiau ir gana rizikinga. Tačiau, jei nerizikuosi, negyvensi, - atsisveikindama sakė ūkininkė.

PERSPEKTYVA

Jau iš pirmo žvilgsnio maloniai nu-teikia Čedasuose gyvenančių jaunų ūkininkų Gintaro ir Gražinos Švanių sodyba. Jeigu kitur teko pabraityti ir po purvyną, tai čia visur sausa, pažvyruta, namą puošia paties šeimininko išpjaustyti medžio raižiniai.

Švaniai turi 30 hektarų žemės, tvarte atrajojo rudenį pirktos penkios holšteinų veislės telyčios, šalia - dar septynios melžiamos karvės.

Ši jauna šeima visur suspėja. Gintarui kas ketvirtą parą reikia vykti į tarnybą pasienio policijoje, šeimininkė augina pusantrų metų dukrelę Gintarę. Namuose dar du mažamečiai - Dovyli ir Dainius. Gražina, veterinarijos gydytoja, suspėja pagelbėti ir Čedasų bei Onušio ūkininkams.

Švaniai karvių bandą žada plėsti. Tačiau laikys tik labai produktyvias karves. Galvoja, kad jų ūkiui turėtų tikti nors ir brangokos, tačiau daug pieno duodančios holšteinų veislės karvės. Nežada atsisakyti ir pieningų lietuviškų. Ūkininkai visus darbus numatę mechanizuoti, pasitelkti automatiką. Jau susitarę, kad jiems Vestfal firma atveš melžimo aparatą, kurio kaina daugiau kaip 8 tūkstančiai litų. Nemažiau kainuos ir 700 litrų talpos šaldytuvai. Ūkininkai daug tikisi iš Kaimo rėmimo fondo.

Abu Švaniai prieš 13 metų yra baigę Lietuvos veterinarijos akademiją. Gražina kilusi iš Kamajų, Gintaras - klaipėdietis, tačiau, atrodo, ši jauna šeima ilgam įleido šaknis į Čedasų žemę.

Leonas Savickas

Nuotraukoje: naujoji ūkininko Almano Šedžio ferma.

Kovo 6 d. 19 val.
"VAIDILOS" TEATRAS
Eduardas de Filipas
"FILUMENA MARTURANO"

Režisierius H. Vancevičius
 Kai režisierius H. Vancevičius pasiūlė suvaidinti "Filumena Marturano", iškart prieš akis visiems prabėgo italų filmo "Itališkos vedybos" personažai, kuriuos puikiai suvaidino S. Loren ir M. Mastrojani. Kai buvo pradėta repetuoti šią pjesę V. Tomkus prisipažino, jog jį persekioja M. Mastrojani įvaizdis.

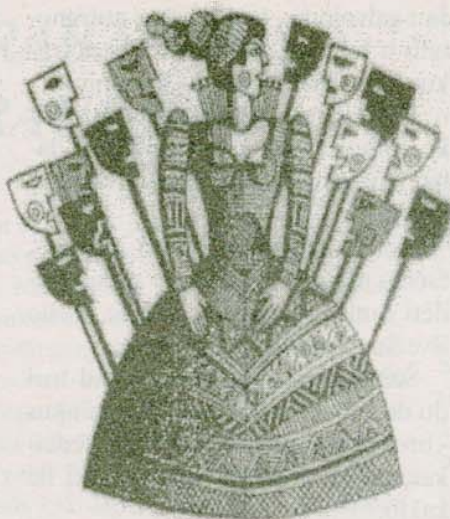
Su Filumena Marturano Vaiva Mainelytė pradėjo kitą kūrybinį etapą scenoje. Atsisveikino su savo ilgaplaukėmis Jurgomis, Mortomis ir užleido vietą brandesnio amžiaus moterims. Ką gi, kiekvienai uogai savas metas!

Kovo 7 d. 18 val.
KAUNO VALSTYBINIS AKADEMINIS DRAMOS TEATRAS
Nikolajus Gogolis
"VEDYBOS"

Režisierius Valius Tertelis
 "Vedybos" yra novatoriška komedija, kurioje tobulai išplėtotas "gogoliškas humoras", žadinantis ilgesį, graudulį, verčiantis susimąstyti. Šioje pjesėje autorius naujai atskleidė "mažojo žmogaus" temą, kurios atmintinu įkūnijimu tapo teatre vaidinti "Pamišėlio užrašai". "Vedybas" režisuojantis Valius Tertelis kalbėjo, kad siekia sukurti spektaklį apie vieatvę, nes visi pjesės personažai yra be galo vieniši: "Netgi Kočkariovas, pasišovęs apvedinti savo viengungį bičiulį, daro tai iš viso dvasiško tuštumo, noro suteikti sielai šventę.

Kovo 8 d. 18 val.
VILNIAUS SENAMIESČIO TEATRAS
Rene de Obaldija
"AGRIKULTŪRINIS KOSMONAUTAS"

Režisierius Valdas Pranulis
 Eulali, moteris ir žmona, priva-

lo būti ištikima kreivam savo vyro atvaizdui, privalo juo didžiulis. Ji nesitenkina pasyviu laukimu, kursto dangų ir Zefiriną veiksmui ir regi krintančią žvaigždę - kosmonautą, krentantį tiesiai į jų sterblę.

Kosmonautas - tai tarsi koks radijus. Eulali ir Zefirinas bando apčiuoti jo bangų dažnį ir užmegsti kontaktą. Jiems tai pavyksta. Kosmonautas ima pasakoti apie savo keliones dangaus platybėse, apie tai, ką matė ir išgyveno. Tai Zefirinui daro didelį įspūdį. Eulali - vėl palikta nuošalyje. Ji gailisi, jog kadaise kūlio vertėsi miežiuose su Zefirinu ir iš to gimė Simplicijus, vientelis jų sūnus, ketverių metų trenkęs durimis ir išėjęs paskraidyti savo nuosavais sparnais. Vyksta eilinis šeimyninis ginčas, nes Zefirinas teigia kūlio vertėsis avižose.

- Kukurūzuose! - sušunka kosmonautas. - Aš buvau pradėtas kukurūzuose! Kukurūzų laukas buvo pilnas skėrių!

Eulali ir Zefirinas atpažįsta savo dingusį vaiką. Stebuklas! Sūnaus palaidūno sugrįžimas. Į namus sugrįžta džiaugsmas ir lietus. Viskas vėl sužaliuos.

Kovo 10 d. 19 val.
PANEVĖŽIO J. MILTINIO DRAMOS TEATRAS
J. Balasko
"GIRTA NAKTIS"
Režisierius Vytautas Kupšys

Šiuolaikinio prancūzų kino ir teatro aktorė ir režisierė Josiane Balasko debiutavo 1978 m. su savo komedija "Įdegęs saulėje", kuri ir buvo jos pirmoji kūrybinė sėkmė. Po kelerių metų pasirodžiusi "Girta naktis" taip pat sulaukė didelio pasisekimo ir buvo perkelta į kino ekraną, o J. Balasko pripažinta kaip viena iš dešimt geriausių prancūzų aktorių.

Pjesės siužetas yra savotiška paralelė rusų filmui "Dviese stotyje", kur taip pat susitinka du vieniši žmonės, o jų pažintis tapo "laiminguoju atsitiktinumumu", darančiu esmines korekcijas abiejų žmonių likimuose.

Kovo 11 d. 19 val.
KEISTUOLIŲ TEATRAS
LIŪDNOJO VAIZDO RITERIS
muzikinis spektaklis
Režisierius Aidas Giniotis
LIŪDNOJO VAIZDO RITERIS - muzikinis spektaklis apie tai, ką bylojo tūlas arabų istorikas Sidas Ametas Benenchelis ir jo pasekėjai. Tai istorija apie išmintingiausią beprotį, arba labiausiai išprotėjusį išminčių pasaulyje. Tačiau kas atsakys, kas yra beprotystė, kai pats gyvenimas atrodo kaip beprotystė? Klajojančių riterių laikai neišvengiamai praėjo. Atėjo nauji laikai. Tačiau ir šiais laikais, kaip ir pernai, kaip ir užpernai, kaip priešimtą metų, nelaimingieji šaukiasi pagalbos, o laimingieji užsikemša ausis.

Kovo 12 d. 11 ir 15 val.
KAUNO LĒLIŲ TEATRAS
E. Adamsonas
"ČIGONIUKĖ RINGLA"
Režisierė Vija Blūzma
 Su azartiška linksmybe šelsta keliaujantis čigonų taboras. Tačiau, išblėsus paskutiniems vakaro žaros spinduliams, žemė pasineria į paslaptinę nakties vizijų karalystę. Atsiveria svajonių ir fantazijos pasaulis...

MAGISTRAS POLAS NORĖTŲ GERIAU PAŽINTI LIETUVĄ

Polas Ševalje - amerikietis, Vašingtono universiteto menų fakulteto bakalauras ir Anna Maria koleidžo kalbų magistras. Atvyko į senelių žemę mokyti lietuvių anglų kalbos ir giliau pažinti šį kraštą.

Yra žmonių, kuriems materialinė gerovė nėra svarbiausias dalykas pasaulyje. Jiems svarbiau dvasinės vertybės - kultūra, menas, tikėjimas, atveriančios žmogaus prigimtį.

Dėl jų verta sustoti, susimąstyti ir paklausti savęs, "kas aš esu? kodėl esu? kokia mano misija šioje žemėje?"

Vienas iš tokių "ieškančiųjų" (gal jau ir suradęs atsakymus?) yra Polas. Tai žmogus, su kuriuo gera būti, gera žiūrėti į akis, klausytis nesuprantamos kalbos žodžių, iš kurių sklinda paslaptis ir ramybė.

Polas jau kelerius metus ieškojo galiybės atvykti į protėvių žemę. Atsitiktinai atradęs informaciją viename laikraštyje, kad Baltijos šalims reikalingi anglų kalbos mokytojai, jis nedelsdamas išsiuntė paraišką. 1997 metų rugpjūtį atvyko į Lietuvą. Polo seneliai iš motinos pusės gyveno Lietuvoje, tačiau jis nežinojo nei jų kilmės, nei gyvenimo bei mirties vietų. Šeimoje apie Lietuvą buvo mažai girdėjęs, mama ir teta dar moka lietuviškai, bet gimtąja kalba nebendraudžia.

Polas patenkintas gyvenimu studentų bendrabutyje. Jo svajonė - kuo daugiau keliauti, sužinoti. Per pusmetį Lietuvoje aplankė daug muziejų. Žavi ne tik Lietuvos, bet ir Vakarų Europos senamiesčiai. Amerikos valstybei tik 200 metų, todėl senosios architektūros stebuklų nebuvo matęs.

Polas Ševalje pabrėžė, kad yra labai patenkintas ir nustebintas aukštu, jo nuomone, mokymo lygiu Rokiškio kolegijoje. Studentai gerai moka anglų kalbą, skaito, rašo.

- Gal man todėl lengva dirbti su jais,

kad dauguma studentų merginos, - juokavo Polas.

Be to, jis turi ir privačių pamokų. Studentai noriai mokosi, bendrauja su juo. Daug laisvalaikio skiria lietuvių kalbos studijoms. Paklausus, ar jam užtenka mokytojo atlyginimo pragyventi, Polas atsakė:

- Kai kuriems tai didžiulė problema. Man svarbu patyrimas, atradimas naujo, o ne pinigai.

Nors pinigų užtenka.

Bet kurioje šalyje išsilavinimas yra svarbus dalykas. Visame pasaulyje mokytojas už šį sunkų darbą turi gauti reikiamą atlygį.

Polas domisi daile - piešia paveikslus. Jam labai patinka senoji lietuvių skulptūra. Labai artimas savo pasaulėžiūra, muzika ir menu amerikiečiui yra M.K. Čiurlionis. Polas nepraleidžia progos aplankyti parodas Rokiškio krašto muziejuje. Norėtų arčiau susipažinti su rajono menininkais, jų kūryba. Pavasarį galvoja daryti savo darbų parodą. Be to, jis rašo eiles, groja gitara.

Pats didžiausias gyvenimo mokytojas Polui yra Biblija. Ji - gyvenimo supratimas ir atsakymas į visus klausimus. Jis apgailestauja, kad daugelis šiuolaikinių žmonių mato ir supranta Bažnyčios skleidžiamas idėjas skirtingai. Dievo tiesa yra atskleista ir pasakyta Biblijoje.

- Aš tikiu, kad, suprasdami Dievo tiesą, mes išmokstame būti geresniais, atrandame sielos ramybę.

Amerika yra nacija, kuri buvo sudaryta pagal Dievo principus, ir aš jų turiu laikytis, - pabrėžė Polas.

Mėgstamiausia jo knyga - Biblija. Nors gyvenime buvo daug gerų knygų, kurios mokė aukščiausiojo gėrio, meilės ir palankumo žmonėms.

Polas greitai nežada palikti Rokiškio. Vasarą ketina keliauti po Lietuvą, iš arčiau pamatyti nuostabią jos gamtą.

Sigitas Araminas

Ksaverio Bagdono nuotr.

SPORTO KRONIKA

Vasario 28 dieną Biržuose vyko zoninės vaikų žaidynių "Drąsūs, stiprūs, vikrūs" varžybos. Dalyvavo trečių - ketvirtų klasių komanda iš "Romuvos" vidurinės mokyklos ir penktų - šeštų klasių moksleiviai iš J.Tūbelio vidurinės. Abi komandos užėmė antrąsias vietas.

XXX

Toliau vyksta rajono moksleivių olimpiada. Kovo 7 d. susitiks pagrindinių mokyklų stalo teniso žaidėjai. Kovo 14 dieną Juodupėje vyks plaukimo varžybos.

XXX

Kovo 21 dieną Kaune vyks finalinės šalies moksleivių plaukimo varžybos. Mūsų rajono komandai atstovaus 6 plaukikai.

XXX

J. Tūbelio mokyklos šachmatininkai, treniruojami mokytojo P. Znatnovo, pateko į zonines varžybas, kurios vyks Radviliškyje kovo 21 - 22 dienomis. Dalyvaus stipriausios Kauno, Rascinių, Rokiškio ir Radviliškio komandos.

XXX

Lietuvoje įkurtas naujas Lietuvos kūno kultūros mokytojų asociacijos laikraštis "Olimpas". Šio laikraščio iniciatorius docentas Vytautas Degsnys. Antrasis numeris skirtas mūsų rajono sportui.

XXX

Vasario 28 dieną Lietuvos B lygos krepšinio varžybose "Rokiškio sūris" namuose 89:82 nugalėjo Radviliškio "Vėzgę".

XXX

Kovo 13 dieną Kretingoje "Rokiškio sūris" susitiks su "Kretingos" komandos krepšininkais. Kitą dieną rokiškėnai namuose žais su "Utenos gėrimų" komanda.

"R. P." informacija